

Observanda post administrationem Sacram. Poenitentiae.

779. I. Post exceptas confessiones laborem suum offerat Deo hac vel simili oratione: *Suscipe, o mi Deus, hunc laborem et obsequium ex amore tui et proximi susceptum: gratias ago pro tuo adiutorio, et peto humillime remissionem defectuum a me commissorum; omnes et singulos, quos absolvi, tibi enixe commendo, ut in novitate vitae ambulent; cor mundum crea in iis, et spiritu principali illos confirma.*

780. II. Recte suasit s. Xaverius, ut Confessarius post exceptas confessiones expendat, quomodo, qua mansuetudine, qua patientia etc. munere suo sit functus; quomodo dubia graviora resolverit; si dubitet de data resolutione, consulat libros aut alios viros doctos, ut de errore commisso in proxima confessione possit admonere poenitentem, et deinceps exactius fungi officio suo.

781. III. Si erraverit Confessarius iudicando circa peccatorum gravitatem, numerum aut speciem, absolutio propterea non est invalida, juxta *Comm.*, quia tunc ex parte poenitentis nullus adest voluntarius defectus dispositionis, nec illud iudicium erroneum in Confessario tollit potestatem, neque voluntatem absolvendi: ergo. Si poenitentem male instruxerit, in proxima confessione errorem tollat. Quid censendum sit, si confessarius erraverit circa obligationem restitutionis, dictum est P. I. n. 787. Si advertat absolutionem a se datam fuisse invalidam, per se loquendo, tenetur in proxima confessione monere poenitentem, quod facile fiet, si jubeat, ut de omnibus peccatis se denuo accuset et doleat. Extra confessionem non moneat, nisi prius a poenitente facultatem obtineat loquendi de confessione, siquidem id fieri possit sine gravi incommodo et scandalo. Si vero monere nulla ratione possit, Confessarius agat poenitentiam de suo peccato commisso ob malam administrationem Sacramenti, et poenitentem Deo commendet, ut per contritionem vel alias confessiones justificetur. Vide P. *Suar.* de poenit. d. 32. sect. 2.

SECTIO III. *De Casibus reservatis.*

Norbertus Sacerdos e dioecesi Bambergensi veniens Herbipolim, Nicasio Religioso confitetur peccatum complicitis. Nicasio statim monet, hunc casum esse reservatum in dioecesi Herbipolensi, se vero non habere facultatem absolvendi a reservatis. Reponit Norbertus, non esse reservatum hoc peccatum in dioecesi Bambergensi. At reservatum est, subjungit Nicasio, ubi modo confiteris; imo a summo Pontifice Bened. XIV. reservatum esse satis constat: ac proinde Norbertum sine absolutione dimittit. Altera die Norbertus ultro redit ad Nicasium, petitque sibi ostendi reservationem Pontificiam, ac de reservatione casuum varias Nicasio movet quaestiones.

782. Q. I. An Nicasio recte negarit absolutionem? R. Si Norbertus complex complicitem absolvit, non potuit absolvi a Nicasio: potuit autem, si complicitem non absolverit.

783. Q. II. Quomodo fieri possit reservatio, et quotuplex illa sit? R. Ad 1. Reservatio spectata quoad modum reservandi alia fit directe, quando Superior reservans jurisdictionem Confessarii, quam restringit, habet sibi subjectam aut subordinatam; sic Episcopus habet sibi subjectam jurisdictionem Parochorum et Curatorum suae dioeceseos. Alia indirecte fit, quando Superior reservans jurisdictionem Confessarii non habet sibi subordinatam, eoque hic non sit ejus subditus, eidem tamen subicit subditum suum quoad aliqua tantum peccata, non quoad omnia, a quibus proinde talis Confessarius non potest absolvere, cum careat jurisdictione in poenitentem

respectu istorum peccatorum, quae sibi reservavit Episcopus. *La Croix* L. 6. p. 2. n. 1603.

784. R. Ad 2. Reservatio quoad finem spectata alia est poenalis, quae fit ex motivo vindicandi delictum: alia medicinalis, quae fit ex motivo praeservandi a peccato. Addit P. *Holzmann* p. 2. tom. 2. n. 686. alia mixta, quae fit ex utroque motivo praedicto, ibidemque ait, mentem, sive motivum reservantis colligendum esse ex verbis decreti reservationis. De facto videntur omnes reservationes esse mixtae: quia communiter fiunt ex utroque motivo.

785. R. 3. Reservatio quoad causam efficientem iterum alia est Papalis, quae fit a summo Pontifice pro tota Ecclesia; alia Episcopalis, quae fit ab Episcopo pro sua dioecesi: denique alia Regularis, quae fit a Superiore Regulari pro toto Ordine, vel suis immediate subditis Regularibus. Porro illi omnes et soli possunt aliqua peccata reservare, ut ait *Babenst.* tr. 8. p. 6. d. 6. a. 4. n. 4., qui habent potestatem aliis conferendi jurisdictionem ordinariam vel delegatam. Ibid. n. 8. affirmat cum *Lugo, Mezger, et Illung* potestatem reservandi Parochorum non esse in usu, viderique per desuetudinem penitus abrogatam; praesertim si quaestio sit de Sacellanis et Cooperatoribus, utpote qui suam jurisdictionem modo non habent a Parochis, sed ab ipso Ordinario illos constituyente.

786. Q. III. Quenam peccata Praelati Regulares possint reservare? R. Ex Decreto *Clem. VIII.* anno 1593. 26. Maji edito: *Nemo ex Regularium Superioribus peccatorum absolutiones sibi reservet, exceptis undecim, quae ibi enumerantur, videlicet:*

1. *Veneficium, incantationes, sortilegia.*
2. *Apostasia a Religione, sive habitu dimisso sive retento, quando fit egressio extra septa monasterii.*
3. *Nocturna ac furtiva e monasterio seu conventu egressio, etiam non animo apostatandi facta.*
4. *Proprietas contra votum paupertatis, quae sit peccatum mortale.*
5. *Juramentum falsum in judicio regulari seu legitimo.*
6. *Procuratio abortus et auxilium seu consilium ad hunc faciendum post foetum animatum, etiam effectu non subsecuto.*
7. *Falsificatio manus seu sigilli officialium monasterii aut conventus.*
8. *Furtum de rebus monasterii in ea quantitate, quae sit peccatum mortale.*
9. *Lapsus carnis voluntarius opere consummatus.*
10. *Occisio, vulneratio, seu gravis percussio cujuscumque personae.*
11. *Malitiosum impedimentum aut retardatio vel apertio litterarum a Superioribus ad inferiores, vel ab inferioribus ad Superiores.*

In eodem Decreto paulo post subnectitur: *Si quod aliud praeterea peccatum grave pro Religionis conservatione, aut conscientiae puritate reservandum videtur, id non aliter fiet, quam Generalis Capituli in toto Ordine, aut Provincialis matura discussione et consensu.* Quinam de facto ex praedictis casibus sint reservati in singulis Religiosis Ordinibus, docent statuta cuique sacrae familiae propria.

Casus hic undecim ad hosce versiculos apte rediguntur:

Sortilegus, proprius, nocturnus, apostata, furtum, Luxurians, laedens, falsarius, impediensque Scribentem ad Patrem monachum, perjurus, abortus.

787. Q. IV. Quinam sint casus summo Pontifici reservati in corpore Juris? R. Secundum partes singulas Juris Canonici casus Papae de Jure communi reservatos sequentes collegit *Palao* de cens. d. 3. pun. 23. §. 2. et seq., quae annexa est excommunicatio.

788. I. Ex Decreto *Gratiani* e. 29. *Siquis suadente XVII. q. 4. Excommunicatur* excommunicatione soli summo Pontifici reservata, injiciens ma-

nus violentas in Clericum, eum occidendo, mutilando, vulnerando, graviter percutiendo, trudendo, detinendo, trahendo, vinculando aut vi aliquid eripiendo, talemque violentiam inferendo, cui resistere nequeat.

Addit *Palao* l. c., quod actio contra clericum debeat esse tam gravis et statui clericali tam injuriosa, ut seclusa excommunicatione arbitrio prudentis sufficiat ad peccatum mortale constituendum, uti colligitur ex verbis textus: *Suadente diabolo*: item ex c. *nemo* 11. q. 3. Hinc *excipe* 1. percussorem levem, quae non involvit circumstantias aggravantes, a qua Ordinarius absolvit. c. *pervenit* de sent. excommunic. *Excipe* 2. Clericos impuberes, qui se percutiunt. *Excipe* 3. Praelatos Ecclesiasticos et instructores, qui clericos suae curae commissos castigatione moderata puniunt. Ob modum percussione, *excipe* 4. ab hac censura illum, qui ex subita passione, animo non advertente, vel joci causa clericum percutit. 5. Illum, qui ignorat clericum esse, quem percutit. 6. Illum, qui ob justam sui defensionem clericum aggressorem detinet, vel percutit, quia haec non est violentia, sed defensio, ut constat ex c. *Si vero.*, c. *Ex tenore.*, c. *Super eo.* de sent. excomm. Denique *excipe* 7. nisi clericus privilegium canonis amiserit per veram aut interpretativam bigamiam, per dimissionem habitus et tonsurae clericalis, per exercitium artis ignominiosae, mimi, ludionis, cauponis, lanionis, per degradationem realem, per associationem inter latrones etc.

789. Nomine *Clericorum* intelliguntur primo constituti in sacris Ordinibus, etiam excommunicati, suspensi, aut verbaliter depositi. *Secundo*, Clerici constituti in Minoribus, etiam prima tonsura tantum initiati. *Tertio*, Monachi, Moniales et Novitii hoc canone gaudent c. *non dubium*, c. *de Monialibus* 10. c. *Religioso.* de sent. excomm. Plura de hoc casu apud *Bu-semb.* L. 7. c. 2. a. 4.

Casus reservati in Decretalibus.

790. II. *Excommunicatus a Delegato Papae ob solutionem non praestitam*, si per annum culpabiliter maneat in hac excommunicatione; deinde a solo Papa absolvitur; c. *quaerenti.* 26. de off. et potest. jud. deleg.

791. III. *Advertens se falsas habere litteras Apostolicas*, h. e. nomine curiae Apostolicae falso expeditas, et non destruens vel reservans eas intra 20. dies, si saecularis sit, excommunicatur, si clericus suspenditur, et a solo Papa absolvitur; c. *Dura.* de crim. falsi.

792. IV. *Confringentes et spoliantes violentia sacrilega Ecclesiam*, postquam Episcopus eos fecit denuntiari, sunt excommunicati et a solo Papa absolvuntur. c. *Conquesti.* 22. de sent. excomm. Juxta alios haec excommunicatio jam lata est in c. *Canonica.* 11. q. 3. Item in c. *Omnes Ecclesiae* 17. q. 4.

793. V. *Incendiarii ab Episcopo speciatim denuntiati.* In c. *Tua nos* de sent. excomm. Ex hoc quidem cap. *Bonac.* t. 3. de cens. d. 2. q. 3. pun. 43. affirmat, quod incendiarii ipso jure excommunicati sint, quia ibi Pontifex illos equiparat clericorum percussoribus. *Palao* vero l. c. pun. 24. n. 5. eum *Cajet.*, *Barbosa*, *Navar.* et aliis ait, veriorem esse sententiam, quod nullus incendiarius excommunicatione afficiatur ipso jure, sed posita Dioecesani sententia, ut ibi fuse probat ex c. *Si quis membrorum*: item ex c. *pessimam.* Ibid. n. 8. addit, quod contracta excommunicatione per sententiam judicis, ejus absolutio reservetur Pontifici.

794. VI. *Scienter communicantes cum nominatim excommunicato in eodem crimine, propter quod excommunicatus est*, ei consilium, auxilium vel favorem impendendo, absolvuntur tantum ab excommunicatore, scil. Papa vel Episcopo excommunicante; c. *nuper.* 29. de sent. excomm. Ibid. ex c.

significavit. 18. clericus, qui scienter ac sponte participat excommunicato a Papa in divinis officiis, involvitur eadem excommunicationis sententia, et tantum absolvendus est a Papa.

Qualiter excommunicatio lata in cap. *Clerici* de Immunit. Ecclesiar. adversus imponentes, exigentesque tributum a personis ecclesiasticis, reducta sit ad terminos Conc. Later. in c. *Non minus.* et c. *Adversus.* eod. tit. bene explicat *Palao* de cens. d. 2. pun. 19.

Excommunicationes reservatae in L. 6. Decret.

795. VII. Praeter alias excommunicationes, quae recurringunt in Bulla Coenae, excommunicatio fertur in cap. *Quicumque.* de sent. excomm. in 6. in eos, qui ob censuram excomm., suspensionis vel interdicti dederint licentiam, vel datam usurpant personaliter vel realiter offendendi eos, qui censuram tulerunt, si in ea contumacia spatio duorum mensium perseveraverint. Vide *Bonac.* de cens. d. 2. q. 3. pun. 15. n. 3. et 5.

796. VIII. Absoluti a censura in articulo mortis, vel alio casu necessitatis ab eo, qui alias non potest absolvere, si postea cessante impedimento se non praesentent ei, a quo absolvi debebant, reincident in excommunicationem ferenti Episcopo vel Papae reservatam: uti et ii, qui a Papa vel ejus Legato ea conditione absolvuntur, ut se suo Ordinario postmodum assistant, et hoc facere negligunt; c. *Eos qui* de sent. excomm. in 6.

In Clementinis.

797. IX. In Clement. 1. §. *Verum*, de haereticis, cum reservatione excommunicantur Inquisitores Episcopo inferiores, eorumque vices gerentes, si in officio suo ita deliquerint contra justitiam et conscientiam, ut spe lucri non procedant adversus haereticum, vel de haeresi suspectum, eo casu, quo procedere tenebantur, vel ex odio alicui falso haeresim imponant etc. Vide *Palao* l. c. pun. 26., *Bonac.*, *August.*, *Barbosa.*

798. X. In Clement. *Religiosi*, de privilegiis, excommunicantur excommunicatione soli Papae reservata Religiosi administrantes moribundis Sacramenta Eucharistiae, vel extremae unctionis, matrimonia solemnizantes et benedicentes contra jura parochialia, et non habita super his speciali licentia Parochi. Item absolventes sine licentia ab excommunicationibus reservatis. Denique concedentes plenariam peccatorum remissionem sive indulgentiam sine facultate Sedis Apostolicae.

799. XI. In Clement. 1. *Si quis suadente*, de poenis, excommunicantur cum reservatione percutientes Episcopum, capientes et bannientes, vel hoc mandantes, ratificantes, socii, consilarii, fautores, defensores; ibid. aliae adhuc poenae his delinquentibus adduntur.

800. XII. Clerici Saeculares et Religiosi inducentes aliquem ad ineundum pactum, votum vel juramentum de sepultura in sua Ecclesia eligenda, vel jam electa ulterius non mutanda. Clement. *Cupientes.* §. *Sane.* de poenis. Monet *Palao* l. c. n. 21. et 22., Parochos non adstringi hac excommunicatione, utpote quae in eorum favorem lata est, neque eos Religiosos, qui simpliciter, non vero per juramentum, votum aut promissionem ad illam electionem inducunt.

801. XIII. Domini temporales, qui cogunt Sacerdotes celebrare tempore interdicti, et qui evocant ad Missam interdictos et excommunicatos, et qui prohibent tales post monitionem abire ex Sacro. Item excommunicati et interdicti, qui nominatim a celebrantibus moniti, remanere praesumpserint. Clement. *Gravis*, de sent. excomm.

In Extravagantibus.

802. XIV. In Extrav. *Detestandae*, de sepult. excommunicantur excommunicatione Pontifici reservata exenterantes, et frustatim decoquentes corpora defunctorum, ut separatim carnibus ossa conservari, vel sepulturae causa alio deferri possint. Juxta *Cajet. V. excomm. c. 70., Bonae., Palao l. c. pun. 27. n. 4.* haec excommunicatio tantum comprehendit illos, qui has actiones praestarent, ut corpus mortuum alibi tumulandum deferant, non vero qui ex alio motivo, v. g. causa anatomiae, vel ex odio aut vindicta, aut propter superstitiosos usus id faciunt.

803. XV. In Extrav. *Grave nimis*, de Reliquiis et Vener. SS. Damnantes peccati vel haereseos alterutram sententiam affirmativam vel negativam de immaculata Conceptione B. V. (quod hodie post ecclesiae decisionem de immac. Concept. quoad negativam non amplius valet) et speciatim asserentes, peccare mortaliter eos, qui immaculatam Conceptionem credunt, ejusdem officium celebrant, sermonem de ea audiunt, vel libros ejusmodi tenent.

804. XVI. In Extrav. *Sane*, de simonia. Dantes vel recipientes aliquid ob ingressum religionis per modum pacti vel conventionis. Notat hic *Palao primo* quod huic excommunicationi locus non sit, si aliquid gratis, et sponte offeratur, aut accipiatur sine ullo pacto directo vel indirecto; item si pecuniam tribuas, non ut in religionem recipiaris, aut professio tibi concedatur, sed in tui, aliorumque sustentationem, quia sic non fit commutatio rei temporalis pro spiritali, sed pro sustentatione temporali. *Secundo*, quod hic intelligatur ingressus perfectus, qualis est professio, seu votorum emissio, non autem susceptio habitus, seu Novitiatus. *Tertio*, quod *Clemens VII.*, ut monialium scrupulos sedaret, conventiones permiserit de dote tradenda, et recipienda pro congrua sustentatione.

805. XVII. In Extrav. 2. *Cum detestabile*, de simonia. Committentes *Simoniam realem*, h. e. dantes, recipientes, procurantes, mediante aliquid dari pro susceptione, aut collatione ordinum, aut pro conferendo beneficio vel officio ecclesiastico.

806. XVIII. In Extrav. *Excommunicamus*, de sent. excomm. Dantes vel recipientes, aut promittentes aliquid pro justitia vel gratia in curia Romana obtinenda; item non denuntiantes ejusmodi nundinatores justitiae, imo et utentes tali gratia aut justitia.

807. *Adverte I.* Absque dubio praeter dictas adhuc plures reservationes continentur in corpore juris, ut videre est in cap. *Fundamenta.*, de Elect. in 6. Item Extrav. 1. *Viam ambitiosae*, de Regul., ubi *Martinus V.* ut prospiceret conservationi Ordinum mendicantium, excommunicat ipso facto quoslibet Religiosos Ordinum mendicantium, qui sine speciali licentia Sedis Apostolicae convolant ad alios Monasticos Ordines (Ordine Carthusiensium tantum excepto) et ipsos Religiosos recipientes eidem excommunicationi subjicit. Item in Extrav. *Ad nostram*, de Regular. excommunicantur Religiosi cujuscumque Ordinis, qui ad partes ultramarinas, ubi pauci fideles versantur, se conferunt absque expressa suorum Superiorum licentia sibi per ipsius litteras patentes concessa. Item ipsi Superiores licentiam ejusmodi concedentes aliis sui Ordinis fratribus, quam viris litteratis, providis et expertis. Quia vero hae et similes aliae non sunt universales, aliae vero dubiae, ideo sufficiat supradictas magis communes nosse.

808. *Q. V.* Quinam sint casus Bullae Coenae? Ante R. *adverte.* Bulla Coenae, quae incipit: *Pastoralis Romani Pontificis vigilantia*, est Decre-

tum, quod olim summi Pontifices singulis annis die Coenae Domini, sive Jovis Sancto renovare solebant, quam consuetudinem *Clemens XIV.* abrogavit. In ea cum excommunicatione latae sententiae soli summo Pontifici reservati casus sunt sequentes, quorum explanationem in extenso tradit *Palao* de cens. d. 3. a puncto 2. usque ad 22.

In §. I. Excommunicantur omnes *haeretici, eorumque credentes*, h. e. qui eorum erroribus assentiuntur signo aliquo externo et manifesto. *Eorum receptatores*, h. e. qui animo occultandi haeticum recipiunt, ne a iudicibus capiatur, neve haeticorum poenas luat: item *eorum*, quatenus haeticus sunt, *defensores aut fautores*. Item *Schismatici*, qui se a Romani Pontificis obedientia pertinaciter subtrahunt vel recedunt. Denique ii, qui sine speciali facultate scienter legunt, retinent, imprimunt aut defendunt libros haeticorum de Religione tractantes, vel haeresim continentis.

In §. II. Appellantes ab ordinationibus seu mandatis summi Pontificis ad universale futurum Concilium, nec non ii, quorum auxilio, consilio vel favore appellatum fuerit.

In §. III. Piratae discurreres mare Ditionibus Pontificis subjectum, praecipue a Monte Argentario usque ad Terracinam, ac omnes eorum fautores, receptores, defensores.

In §. IV. Surripientes naufragorum Christianorum cujuscumque generis bona sive in ipsis navibus, sive ex eisdem ejecta in mari, vel in littore inventa. Hic intelligitur, ut aut *Palao l. c. pun. 5.*, surreptio pecaminosa, quae fit animo retinendi illa bona.

In §. V. Imponentes vel augentes nova pedagia, seu gabellas, praeterquam in casibus sibi a Jure, seu ex speciali Sedis Apostolicae licentia permissis; item exigentes prohibita imponi, vel augeri.

In §. VI. Falsificantes litteras Apostolicas, nec non falso fabricantes eas et etiam falso signantes sub nomine Rom. Pontificis, seu Vice-Cancellarii, aut gerentium vices praedictorum.

In §. VII. Deferentes arma, aut alia usui bellico idonea ad Turcas, et alios Christiani nominis inimicos, vel ad haeticos per sanctae Sedis sententiam expresse et nominatim declaratos. Item annunciantes vel per se vel per alios iisdem in damnum Catholicae Religionis, quae statum Christianae reipublicae concernunt.

In §. VIII. Impedientes seu invadentes eos, qui victualia seu alia ad usum Rom. Curiae necessaria adducunt.

In §. IX. Violentas manus injicientes per se vel per alios in eos, qui ad Sedem Apostolicam veniunt, et ab ea recedunt. Item qui sine jurisdictione ordinaria aut delegata similia perpetrare audent contra morantes in eadem Curia.

In §. X. Violentas manus injicientes in Romipetas sive peregrinos ad Urbem devotionis seu peregrinationis causa accedentes, et in ea morantes, vel ab ea recedentes. Item in hoc dantes auxilium, consilium vel favorem.

In §. XI. Violentas manus injicientes, vel hostiliter insequentes S. R. E. Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Sedisque Apostolicae Legatos vel Nuntios, aut eos a suis Dioecesibus, Territoriis, Terris seu Dominiis ejicientes; nec non ea mandantes, vel rata habentes, seu praestantes in eis auxilium, consilium vel favorem.

In §. XII. Occidentes vel per se, vel per alios, seu quocummodo percutientes, bonis spoliantes eos, qui pro negotiis suis ad Romanam Curiam recurrunt, ut eorumdem Advocatos, Procuratores, Agentes, Audi-

tores vel Judices super dictis negotiis deputatos. Item praestantes ad hoc favorem, auxilium, vel consilium.

In §. XIII. Appellantes a gravamine, vel futura executione litterarum Apostolicarum ad laicam potestatem: facientes appellationem talem una cum actorum extraditione admitti: impediens mandata Apostolica executioni tradi, aut a tabellionibus instrumenta confici, et confecta parti litiganti tradi: injicientes violentas manus in actores, et litterarum Apostolicarum executores; prohibentes, ne quis recursum habeat ad sanctam Sedem, gratias impetret, vel impetratis utatur; aut suppressentes ejusmodi litteras apud se, vel alios retinendo.

In §. XIV. Avocantes causas spirituales, vel spiritualibus annexas a judicii ecclesiasticis (intellige Romanis), impediens eos, qui ibi causas suas prosequi volunt; compellentes partes, quae agunt, ut litteras suas a dictis judiciis ecclesiasticis revocent et consentiant, reos sive actionatos a censuris et poenis inflictis absolvi; impediens litterarum Apostolicarum executionem, et omnes ad hoc quoquo modo favorem praestantes.

In §. XV. Trahentes vel trahi facientes, aut procurantes personas ecclesiasticas ad tribunalia saecularia: nec non condentes statuta vel decreta in praejudicium libertatis Ecclesiasticae, seu praejudicantia juribus alicujus Ecclesiae.

In §. XVI. Impediens Praelatos et Judices Ecclesiasticos in sua jurisdictione Ecclesiastica, eludentes eorum judicia, et recurrentes ad Curias saeculares; procurantes decerni vel exequi, ac decernentes vel exequentes mandata poenalia dictis juribus ecclesiasticis derogantia; omnes denique ad hoc favorem praestantes.

In §. XVII. Usurpantes jurisdictiones, fructus, redditus et proventus ad Sedem Apostolicam, et quascumque ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarum, monasteriorum, et aliorum beneficiorum ecclesiasticorum pertinentes, vel ea sequestrantes.

In §. XVIII. Imponentes decimas, et alia onera Clericis, Praelatis, et aliis personis ecclesiasticis, ac eorum, et Ecclesiarum, monasteriorum, et aliorum beneficiorum ecclesiasticorum bonis, aut eorum fructibus; exigentes aut recipientes etiam a sponte dantibus hujusmodi injustas praestantias; cooperantes et quoquo modo favorem ad hoc exhibentes.

In §. XIX. Saeculares capientes vel bannientes Clericos, vel processantes, aut sententiam ferentes, aut exequentes contra personas ecclesiasticas in causis criminalibus vel capitalibus sine Sedis Apostolicae licentia.

In §. XX. Omnes illi, qui per se seu alios directe vel indirecte sub quocumque titulo praesumpserint invadere, destruere, occupare, ac detinere in totum, vel in partem terras et loca vel jura ad ipsam Romanam Ecclesiam pertinentia, eique mediate vel immediate subjecta, et illius jurisdictionem usurpantes.

In §. XXI. Absolutio a praedictis casibus reservatur soli summo Pontifici, exclusis omnibus variorum ordinum privilegiis.

In §. XXII. Ita habetur: *Quod si forte aliqui contra tenorem praesentium talibus excommunicatione, et anathemate laqueatis, vel eorum alicui absolutionis beneficium impendere de facto praesumpserint, eos excommunicationis sententia innodamus.*

Hic notat Palao l. c. pun. 22. n. 5. cum Navar., Suar., Bonac. et aliis, quod haec postrema excommunicatio, etsi olim reservata fuerit, teste Cajetano, nullam tamen contineat reservationem, eo quod statuta sit post reservationem praecedente clausula, ideoque non extendatur ad subsequentia. Ibid. addit cum Bonac. quod, si quis existens in Italia extra Urbem

absolvat ab his censuris *ex praetextu privilegiorum*, quod, inquam, talis incurrat excommunicationem reservatam ex decreto Clement. VIII. et ex declar. Cardin. edita anno 1601. 9. Januarii; si vero non ex praetextu privil., sed vel ex malitia vel ignorantia, aut in Urbe, vel extra Italiam, ab excommunicationibus praedictis absolvat, quod tunc non contineatur sub reservatione Clementina.

Memoriae juvandae causa hi casus versibus sequentibus contrahuntur:

Haeretici, a Papa appellans, cum fure pirata,

Augens vectigal, vel Breve falsificans.

Hostibus arma ferens, victum qui se amovet Urbe,

Quos Papa, aut pietas, aut sua causa ciat.

Praesulibus gravis, ad laicum spectantia sacrum,

Praelati, Ecclesiaeque usurpans jura, onus, et qui

His statuit, capitis noscit eosque reos.

Sedis Apostolicae terras quique occupet atrox,

Hos omnes Domini Coenae anathema ligat.

809. Q. VI. Quinam sint casus summo Pontifici reservati in Bullario? R. In Bullario Laertii Cherubini excommunicatione summo Pontifici reservata innodati sunt sequentes:

I. *Committentes simoniam confidentialem*, quae ex una parte statim impletur, ex altera vero impletio in tempus futurum differtur eo pacto expresso vel tacito ac confidentia, quod impletio infallibiliter sit secutura: haec fit duobus modis, scil. per *accessum* vel *regressum*. Vide P. I. n. 481. 492. et 508. Pactum expressum, quo committitur simonia confidentialis, per *accessum* hoc aut simili modo fit: *Ego tibi confero, vel procuro hoc beneficium cum pacto, ut mihi, vel fratri meo, aut N. N. idem ex debito justitiae suo tempore resignes.* Tacitum vero: *Si mihi beneficium contuleris, promitto, quod idem beneficium post decennalem fruitionem tibi ex mera gratitudine velim resignare:* vel: *Ego te ad hoc beneficium praesentabo, si meo fratri annuatim decimam partem fructuum, vel pensionem tot florenorum, non veluti pretium, sed velut motivum recompensationis, et gratitudinis reciproce soluturus sis.*

Simoniam confidentialis per *regressum* committitur hoc vel simili pacto expresso: v. g. *Resigno tibi beneficium, si ex debito justitiae idem post adeptum aliud mihi resignare velis.* Tacito: v. g. *Cedo tibi hoc beneficium, si fratri meo ex motivo gratitudinis annuam ex eo pensionem pecuniariam velis persolvere.* Vide Bullam Pii V. quae incipit: *Intolerabilis.* 6. Aug. 1579., de qua late agit Palao tr. 17. d. ult. de simonia p. 18. et 25.

810. II. Excommunicantur excommunicatione soli Papae reservata *foeminae ingredientes monasteria Monachorum, sive Regularium* sine praehabita Episcopi vel Superioris actuali licentia, solum sub praetextu facultatis habitualis. Pius V. in Bulla: *Personarum Regularium.* 22. Octobris 1566.

811. III. *Viri vel foeminae intrantes monasteria Monialium sub praetextu privilegii habitualis sine licentia actuali Episcopi vel Superioris.* Item admittentes tales personas externas sine dicta licentia actuali. Greg. XIII. in Bulla: *Ubi gratia.* 23. Decembr. 1582.

812. IV. Idem Greg. XIII. in Bulla edita 14. Junii anno 1584., quae incipit: *Ascendente Domino*, praecipit in virtute sanctae obedientiae ac sub poenis excommunicationis latae sententiae, nec non inhabilitatis ad quaevis officia, et beneficia saecularia, et quorumvis Ordinum regularia, eo ipso absque alia declaratione incurrendis (quarum absolutionem sibi et successoribus ibid. reservat), ne quis, cujuscumque status, gradus et praeceminentiae existat, Societatis Jesu institutum, Constitutiones, aut istam Bul-